

מאור הזית

דברי תורה משלחן מערכת מכון עלה זית

שנה ב: גליון כג | שבת קודש פרשת כי תשא-פרה | י"ח אדר ה'תשפ"ו

מאור הטהרה

מהות ענין טהרת פרה אדומה

בשבת זו קוראים פרשת פרה אדומה, ויש לדקדק כמה דקדוקים בפרשה זו: א. בראש הפרשה כתוב "זאת חוקת התורה", והדבר צריך ביאור, וכי מצות פרה אדומה היא יסוד לכל התורה, ומן הראוי היה לכתוב "זאת חוקת הפרה", וכמו שכתוב בפרשת קרבן פסח (שמות יב, מג) "זאת חוקת הפסח". ב. בהמשך הפסוק כתוב "ויקחו אליך פרה אדומה", וצריך ביאור מהו שאמר הכתוב "אליך", ורש"י פירש בזה שלעולם תהא הפרה נקראת על שם משה רבינו ע"ה, אמנם הא גופא קשיא, מדוע ענין פרה אדומה מתייחס במיוחד אל משה. ג. רש"י (פסוק כב) כתב בשם רבי משה הדרשן, כי ענין פרה אדומה הוא לכפר על מעשה העגל, ועוד כתב שיש לפרה אדומה שייכות לכפרה על חטא, שלוקחים אזוב ושני תולעת לסימן שהחוטא שנתגאה וחטא ישפיל עצמו כאזוב. וכן הפסוק עצמו קורא לאפר הפרה "עפר שריפת החטאת" (פסוק יז). וכל זה תמוה, שהלא הזיית דם הפרה היא כדי לטהר את הטמאים מטומאתם, ומה היא שייכות בין טהרה לכפרת חטא. ד. בהמשך הפרשה כתוב (פסוק יד) "זאת התורה אדם כי ימות באהל", ודרשו חז"ל (ברכות סג, ב) פסוק זה על ענין לימוד התורה, שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה. וצריך ביאור למה רמזה התורה ענין זה כאן, ומהי שייכות שיש לזה עם מצות פרה אדומה.

ביאר בזה הגה"צ רבי שלום נח ברזובסקי זצ"ל, האדמו"ר מסלונים, בספרו "נתיבות שלום", כי ידוע שזה לעומת זה עשה האלקים (קהלת ז, יד), ומקור הטוב הוא בחינת "אין", כלומר ביטול הישות, וככל שמתרבים הישות והאנוכיות, כך מתרבים הקנאה, התאוה, הכבוד ושאר הדברים הרעים. וכמאמר הבעש"ט זיע"א על הפסוק (דברים ה, ה) "אנכי עומד בין ה' וביניכם", כי האנוכיות עומדת כמחיצה המבדלת בין ה' וביניכם. וככל שיהודי עוקר מעצמו את הרגשת הישות ואת החומריות, ומגיע יותר לבחינת "אין", כך שולט בו הטוב. וכן לאידך גיסא, כמה שהוא יותר בבחינת "יש", כך שולט עליו שלטון הרע. וכל תרי"ג מצוות התורה ניתנו כדי לעקור את החומריות והרגשת הישות של היהודי.

הגאון רבי שלום נח ברזובסקי זצ"ל, האדמו"ר מסלונים (1911-2000)

נולד בברנוביץ' שבלטא לאביו רבי משה אברהם. למד בישיבת תורת חסד שבברנוביץ', אצל ראש הישיבה הגאון רבי אברהם שמואל הירשוביץ' זצ"ל, ואצל מנהלה הרוחני הגה"ח רבי משה מידנר זצ"ל, אליו היה מקורב ביותר. כמו כן היה מקורב לרבו האדמו"ר ה"בית אברהם" מסלונים-ברנוביץ' זצ"ל, והיה הכותב של דברי תורתו. בשנת תרצ"ג עלה לארץ ישראל ונשא את בתו של הגה"צ רבי אברהם וינברג זצ"ל מטבריה, בעל "ברכת אברהם", שנעשה לימים האדמו"ר

וזה הוא שורש ענין הטומאה והטהרה, כי כל מציאות הטומאה שלאחר המיתה נובעת מהישות שהיתה באדם, אשר היא מקור הרע וגורמת לאחזית החיצונים בגופו לאחר מותו, ועל כן האדם אשר בחייו שלט בו שלטון הרע, מפני שהיה חשוב בעיני עצמו, לאחר מיתתו גובר עליו יותר כח הטומאה, אבל צדיקים אינם מטמאים במיתתם, כי זיכרו בחייהם את ישותם לבחינת "אין", ואין להם שייכות אל הרע כלל, וממילא שוב לא שייך שתהיה לחיצונים אחיזה בגופם לאחר מותם.

וזה היה גם כן ענין חטא העגל, כי בקבלת התורה נתעלו למדרגה הגבוהה ביותר, ופרחה נשמתו, מכיון שלא נשאר בהם חלק חומרי והרגשת ישות כלל, ואח"כ כשחטאו בעגל, הרי מלבד עצם החטא היה בזה גם ענין של בקשת חומריות, וכמו שאמרו (שמות לב, א) "כי זה משה האיש וגו' לא ידענו מה היה לו", כלומר שמשה רבינו היה בתכלית ביטול היש, וכמו שהעידה עליו התורה (במדבר

הנתיבות שלום זצ"ל עם הרב שך והפני מנחם מנור זצ"ל

יב, ג) "והאיש משה עניו מאד". והערב רב לא היה בכוחם לסבול את ביטול היש. ומזה יצא עגל הזהב שהוא מורה על חומריות.

ועפ"י יבואר הכל כמין חומר, כי טומאת המת שייכת לחטא העגל, מפני שאילו לא חטאו בעגל לא היתה בהם זוהמא כלל, והיו כולם במדרגת "אין", וממילא לא היתה הטומאה שולטת בגופם לאחר מיתה. אבל לפי שחטאו בעגל וחזרה זוהמתו, ונעשו חומריים ומציאות נפרדת בעיני עצמם, ממילא שולטת בהם הטומאה לאחר מיתה, וע"י שריפת החטאת והזאת אפר הפרה עם אגודת אזוב, שכל זה מורה על שפלות וביטול הישות, ניצולים מאחזית החיצונים ונטהרים מן הטומאה.

ולכן פתחה התורה את פרשת פרה אדומה בלשון "זאת חוקת התורה", כדי ללמדנו שענין זה הוא יסוד כל התורה כולה, להביא את האדם לידי שפלות, ולעקור ממנו את הרגשת הישות והגאווה. ומהאי טעמא נקראת הפרה על שמו של משה, כי הוא היה עניו מאד מכל האדם, ונקי וזך מן החומריות, שעלה למרום ולא אכל ולא שתה במשך ארבעים יום. וזהו הביאור במה שדרשו מן הפסוק בפרשת פרה אדומה על גודל ענין הממית עצמו על דברי תורה, כי להמית עצמו על דברי תורה אי אפשר בלא המשך בעמוד 2

מסלונים. במהלך שנות השואה הקים בירושלים את ישיבת "בית אברהם" דחסידי סלונים ועמד בראשותה. מילא את מקום חמיו ונתמנה לכהן כאדמו"ר לעדת חסידי סלונים. היה חבר במועצת גדולי התורה וממנהיגי הציבור החרדי. ההדיר והוציא לאור את דברי תורתם של האדמו"רים לבית סלונים, כמו כן חיבר את הספר "נתיבות שלום", על התורה והמועדים וענינים שונים. לאחר פטירתו יצאו לאור ספרי "נתיבות שלום" על כמה ממסכתות הש"ס, משיעורים שמסר בחייו. נפטר בשנת תש"ס ונטמן בהר הזיתים.

מאור הלוחות Humanly Possible

Moshe descends Har Sinai with the *Luchos*, that he had just received from Hashem. He looks up and sees the Bnei Yisrael serving the *Egel*. Upon seeing this terrible Aveirah, Moshe shatters the *Luchos* on the mountain. And so took place one of the greatest sins we did as a nation.

Moshe returns to Hashem — Who was going to wipe out Klal Yisrael and start anew, with Moshe as its head — but Moshe pleads and begs Hashem not to do so. This week's *parshah* contains the famous *kriah* that we *lein* every *Taanis Tzibbur*, which is the dialogue that took place between Moshe and Hashem regarding the fate of Klal Yisrael. In the end, Moshe prevails, and Hashem agrees to forgive the Bnei Yisrael. Afterward, Hashem commands Moshe: "יאמר ד' אל משה פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים, וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שברת — *And Hashem said to Moshe: Fashion for yourself two tablets of stone like the first ones, and I will inscribe upon the tablets the words that were on the first tablets which you broke.*"

Rashi quotes from the Gemara that Hashem pointed Moshe to a sapphire mine that was accessible from within Moshe's tent, and Hashem said to Moshe: "Use whatever sapphire you need for the new *Luchos*, and the rest will be for you." As a result, Moshe became exceedingly wealthy.

In his *sefer*, the *Shem M'Shmuel* asks a simple question. The first *Luchos* were crafted and written entirely by Hashem Himself. They were handed to Moshe as a finished product. Why is it that the second set of *Luchos* was not? After all, Hashem made such a miracle that a sapphire mine appeared in Moshe's tent, so the materials were all ready. Earlier, by the first *Luchos*, our *parshah* states: "והלחת מעשה אלקים המה, והמכתב מכתב אלקים הוא" — *And the Luchos were a creation of Hashem, and the writing was the writing of Hashem.*" There must be an explanation why by the second *Luchos*, Hashem commanded Moshe to carve them himself. What is the reason?

A Yid is a unique combination of *ruchniyus* and *gashmiyus*. Our bodies are physical, our *neshamah* is spiritual. The symbiosis that allows our bodies to coexist with our *neshamah* is because we keep our physical bodies holy. We learn Torah, daven, and do *mitzvos* with alacrity and

fervor. If we don't do these things, our *neshamah* will run back to Hashem, leaving just an empty shell of physicality. The more we make our bodies into a small *Beis Hamikdash*, the more Hashem will want to be "ושכנתי בתוכם", and dwell within them. This is the mission of every Yid, and it must always be our top priority.

This particular *avodah*, says the *Shem M'Shmuel*, was infinitely amplified and intensified post-sin of the *Egel Hazahav*. Before the *aveirah* of the *Egel*, a Yid would not

find himself in such a struggle of keeping himself involved in Torah and *mitzvos*. Before the *Egel*, we said, "נעשה ונשמע", that we will accept without even hearing or understanding what we were accepting. This *madreigah* of holiness allowed the Yidden of that time to almost effortlessly and naturally blend their physicality with their spirituality.

This all changed once we sinned with the *Egel Hazahav*. We were a changed nation, a changed people, and the synergy between our physical being and spirituality included much more friction. It wasn't as smooth as it was pre-*aveirah*.

Yet Hashem doesn't change something like this without giving us the history and the tools to deal with this new reality. And in this, says the *Shem M'Shmuel*, lies the difference between the *Luchos* we received prior to the *Egel* and those we received after the *Egel*. The *Luchos* before the *Egel* were fashioned entirely by Hashem Himself. But after the *Egel*, Hashem had Moshe, a human being, fashion the physical portion of the *Luchos* before He added the *ksav*, the letters that were engraved by Hashem Himself. This enables all future generations of Yidden to tap into the *avodah* that Moshe invested in the Torah itself. He, a *basar v'dam*, played an integral part in the creation of the *Luchos*, and this effort will forever help smooth the synergy between our physicality and spirituality.

In the words of the holy Sochatchover, "שכמו שהלוחות נעשו מתוקנים ע"י משה רבינו ע"ה כן גם גופם של ישראל, שהבא לטהר — *Just like the Luchos were made to perfection by the hand of Moshe Rabbeinu, so too, the body of a Yid, because someone who comes to purify himself, the strength of Moshe Rabbeinu will help him right himself.*"

(Rabbi Uri Benjamin. *Around Papa's Shabbos Table*. Machon Aleh Zayis)

ז), כי מאחר שעיקר ענינה של מצות פרה אדומה הוא להחזיק את עצמו בבחינת "אין", יש בנותן טעם שבזמן שאין לנו אפר פרה, ואי אפשר לקיים את המצוה כתיקנה, אנו מחוייבים לכל הפחות לקרוא בתורה את הפרשה, כדי לבוא אל השפלות והענוה.

המשך מעמוד 1 שפלות וביטול כל ישותו ומציאותו, והרי זה מישר שיך לענינה של פרשת פרה אדומה.

והוסיף הנתיבות שלום, שבזה יש להמתיק ולבאר את השיטות הסוברות שקריאת פרשת פרה אדומה היא חיוב מדאורייתא (שו"ע סי' תרפה סעיף